

STANOVISKO VLÁDY

**k návrhu poslanců Kateřiny Valachové, Patrika Nachera, Jana Bartoška a Lukáše Kolářika na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
(sněmovní tisk č. 456)**

Vláda na své schůzi dne 6. května 2019 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k němu **souhlasné stanovisko** s tím, že upozorňuje na některé níže uvedené skutečnosti, které doporučuje při dalším projednávání tohoto návrhu zákona zohlednit.

1. Vláda obecně souhlasí s poskytováním zvláštní ochrany nezletilým osobám, avšak upozorňuje, že navržená právní úprava by měla celou řadu vedlejších dopadů, které jsou nedomyšlené nebo vyvolávají nechtěné důsledky.
2. Vláda upozorňuje, že navržená právní úprava může vést k neodpovědnému jednání ze strany nezletilých a též k možnému zneužití právní úpravy ze strany třetích osob, které si budou vědomi skutečnosti, že za peněžité dluhy odpovídají zákonní zástupci. Jedinou možností zákonného zástupce jak se dluhu zprostit, bude prokázat, že nezletilý nebyl k právnímu jednání sám způsobilý. To však může být často obtížné a reagovat bude možné zpravidla až dodatečně na nastalé důsledky.
3. Návrh zákona může vést k tomu, že nezletilí budou vylučováni z právních jednání, k nimž by jinak byli samostatně způsobilí. Praxe může tendovat k tomu, že i v případě bagatelního právního jednání, ke kterému jsou tyto nezletilí beze sporu způsobilí, bude vyžadován souhlas zákonných zástupců, protože faktickými nositeli povinností i z takových bagatelních jednání budou zákonní zástupci.
4. Není zřejmý vztah úpravy navrhovaného nového § 36a občanského zákoníku k právní úpravě obsažené v § 2920 a 2921 občanského zákoníku. Tyto právní úpravy se přinejmenším překrývají, přičemž řešení uvedená v ustanoveních § 2920 a 2921 vláda považuje za spravedlivější. V případě aplikace navrhovaného ustanovení § 36a by totiž za škodu způsobenou osobou, která nemá deliktní způsobilost, nebyl odpovědný ani její zákonný zástupce, a to i přes flagrantní zanedbání dohledu.

5. Z textu návrhu zákona zcela zřejmě neplyne, kdo je osobou, které je dítě svěřeno do péče. Má-li být touto osobou například pěstoun, případně školské zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, vláda upozorňuje, že tyto osoby mají omezenou možnost vstupovat do právní sféry dítěte. V mnoha případech tyto osoby nemohou jednat jménem dítěte, jelikož jejich zákonným zástupcem zůstává rodič, a přesto by podle návrhu měly být tyto osoby zatížené dluhem, který by jinak tížil samotné dítě.
6. Vláda upozorňuje, že v souvislosti s přechodem dluhu na stát podle navrhovaného znění § 36a odst. 1 občanského zákoníku by se zároveň mělo vyjasnit, která organizační složka ve smyslu zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, by měla za stát jednat a zcela absentuje úprava nástrojů, která by státu umožnila předcházet takovýmto skutečnostem.
7. Vláda považuje za problematické i některé změny navržené v procesním právu. Nesouhlasí s tím, aby v žalobě stačilo označit pouze nezletilého a aby předžalobní výzva byla zasílána pouze na adresu nezletilého v případě, že povinný k úhradě dluhu je jeho zákonný zástupce. Takové pravidlo představuje závažný zásah do procesních práv zákonných zástupců. Za ne zcela přílehavý z hlediska účelu úpravy lze považovat i paušální zákaz vydání rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání, je-li žalován nezletilý. U rozsudku pro uznání to brání možnosti rychle rozhodnout o nesporných nárocích, a to i za situace, kdy bude nezletilý řádně zastoupen. Případná nemožnost vydání rozsudku pro uznání zde dokonce půjde k tíži žalovaného nezletilého, neboť rozsudek pro uznání umožňuje rychlé skončení řízení, a brání tak zbytečnému nárůstu nákladů řízení, které v konečném důsledku zaplatí právě žalovaný nezletilý.
8. Vláda také upozorňuje, že předkládaný návrh vůbec neřeší dopady do zvláštních druhů řízení, jako je například řešení sporů podle zákona o elektronických komunikacích a že předkládaný návrh trpí některými legislativně technickými nepřesnostmi, které by bylo nutné vyjasnit.